

NAŚMIEWAĆ SIĘ (150) *vb impf*

naśmiewać się (149), **naśmiawać się** (1); naśmiewać się : naśmiawać się *Calep* (1:1).
sie (113), się (37).

Oba a jasne (w tym w pierwszym 4 r., w drugim 3 r. błędne znakowanie); -e- (28), -é- (23); -e-Mącz (24), KochPs (1); -é- GórnTroas, SiebRozmysł; -e- : -é- OpecŻyw (3:21).

inf naśmiewać się (25). *◇ praes 1 sg* naśmiewam się (13). *◇ 2 sg* naśmiewasz się (4). *◇ 3 sg* naśmiewa się (8 + errata). *◇ 1 pl* naśmiewamy się (1). *◇ 2 pl* naśmiewacie się (9). *◇ 3 pl* naśmiewają się (13). *◇ praet 3 sg m* naśmiewał się (13). *f* naśmiewała się (1). *◇ 3 pl m pers* naśmiewali się (28). *subst* naśmiewały się (1). *◇ fut 3 sg n* będzie się naśmiewać (1). *◇ imp 3 pl* niech się naśmiewają (1). *◇ con 1 sg m* bych się naśmiewał (1). *◇ 2 sg m* byś się naśmiewał (1). *◇ 3 sg m* by się naśmiewał (2). *◇ 2 pl m pers* byście się naśmiewali (3). *◇ 3 pl m pers* by się naśmiewali (1). *◇ part praes act* naśmiewając się (24).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. naśmiać się.

Wyśmiewać się, drwić; urgać, szydzić, bluźnić; deridere Mącz, Vulg, PolAnt, Cn; illudere Mącz, Miech, Cn; irridere Mącz, Vulg, Cn; cavillari, insultare, ludificari, ridere, ludos facere Mącz, Cn; subsannare Vulg; deludere, dicta iocosa iactare in aliquem, naribus indulgere Mącz; inequitare, oblinere, sugillare Cn (150) : ieffcze fie naśmiéwaiątz k niemu mowili: Pokrzepi fie Iezufie iakos to omdlął OpecŻyw 115; LibLeg 11/95; KrowObr 121; BielKron 6; Derideo, ludibrio habeo, śmiechowisko z kogo czynię/ naśmiewam fie/ łzidzę z kogo Mącz 41a; Servum te esse oportet, et nequam, et malum hominem peregrinum et advenam, qui irrideas, Muáifz być niewolnik/ zły człowiek/ y wirudny łotr gdy fie naśmiewasz. Mącz 266a, 42b, 113c, 199a [2 r.], 355d, 356a [2 r.]; LeovPrzep F4; Irrideo – Naśmiawam fie. Calep 563b, 302b; A drudzy naśmiewaiąc fię mówili [irridentes dicebant]: Ze fię ci winá młodego opili WujNT Act 2/13.

naśmiewać się z kogo, z czego (130): Z Ezopá fie naśmiewáli/ A iego złego czekáli. BierEz A2v; Tác przyczyná ie⁸⁰ śmiania/ Naśmiewał się z ich chełpienia. BierEz B2v, B, Cv [2 r.], C3, H3v, K (11); Y naśmiéwali fie niéktórzy z iego bofskié milofci OpecŻyw 45; Drudzy s niego fie naśmiewaiątz/ na iego święté obliczé plwali OpecŻyw 114v; IEzufa w ten czas rozmaijci nafladowali/ iednij tzo fie s niego naśmiéwali/ drudzy tzo za niym woiątz błotem miotali OpecŻyw 136, 110, 113, 113v, 115v, 116v (23); Wízytczy widzącz mnie/ naśmiewali fie ze mnie/ mowili fą wargami á poruřzali głowę. TarDuch A2v; BielŻyw 2, 34, 47, 50, 54, 99, 145; MiechGlab 22; WróbŻołt 18, 79/7, ee5v; RejPs 51v; RejKup e3v, cc4v; KromRozm I D3v, F2v; KromRozm III K8; GliczKsiqż G7; O Panie Iezu Kryřtufie/ [...] tákowe to Wikárije mařz/ ktorzy fię łciebie naśmiewaią KrowObr 11v; Ale kto może wřzyřtkę łpráwę y pychę tego łyná zatracone go wypifáć/ ktory fie y s Paná Kryřtuřá naśmiewa/ y s pokornych Apořtołow iego. KrowObr 26; Izáli kiedy kázał łwoim zwolennikom w zwonki brzękáć/ iákoby iákim Mářřkarownikom [...] iż fie im ludzie dziwuią/ y łnich naśmiewaią. KrowObr 120; Czemuřz tedy łtey Pánni Boginią tzynicie/ pogáńfką y łniey fię naśmiewacie KrowObr 166, 22, 57v, 69v [3 r.], 72v, 83 (29); BibRadz I 201b marg, Is 19 arg, Ps 134 arg, Tob 2/8; [król Baltazar kazał w kubki kořcielne wina nalewać] naśmiewaiąc fię z Boga Zydowřkiego/ á czeřć czyniác bogu Bábitońfikiemu. BielKron 91v, 29, 156 [2 r.], 312, 368; KwiatKsiqż D3; Ludo, Gram/ Też kunřztuyę/ krotochwę [!]. Naśmiewam

fię z kógo/ Omyłam. *Mącz* 198c; Orator pierunque eludit obiecta quae diluere non potuit, Sprawcá rzeczi zwikł fię naśmiewać z tych rzeczi których nie może pokázić. *Mącz* 199a; Derideo, Naśmiewam fię/ błáźnię z kogo. *Mącz* 356a; Insulto, Naśmiewam fię z kogo/ Błáźnuję/ Nágrawam. *Mącz* 365c, 161c, 198d, 199a, 241a, 268a (13); *LeovPrzep* a3v; *HistRzym* 124v; Ano fię Pan s tákowych náłzych fpraw náłmiewać raczy/ á práwiechmy fą iáko błáźnowie iácy s tymi wymyflý fweimi przed fwiętą oblicznołcią iego *RejPos* [219], 10, 255; *RejZwierz* 178; *WujJud* 49; *SkarJedn* 389; *KochPs* 3; Takiego przekłętwá niechay fię ci ftrzegá/ ktorzy grzechy przełózonych fwoich/ [...] obiáwiác/ y z oycow fię fwoich náśmiewać śmieią. *SkarŻyw* 271, 398; *MWilcHist* L2; *StryjKron* 6, 195; *ArtKanc* E9; *Phil* I2; *GórnTroas* 26; *LatHar* 700, 725; *KołakSzczęśl* C2v; *WujNT Luc* 23/35; *SiebRozmyśl* I3v; *CiekPotr* 33 [2 r.].

naśmiewać się z kim (7): podobniey by wam vćiekác od tego kropienia co nadáley/ ábyście fię s thą zákámiáłą Kxiężą wespołek/ nienáśmiewali ze krwie Pana Iezu Kryftá Syná Bożego. *KrowObr* 72v, 106v; *LatHar* 700, 725; *WujNT Luc* 23/35; Iákoś máiętność wzyftkę przełotrował z tymtám Drugim łotroftwem fwoim, ktore cię odbiegło, Y teraz fię náśmiewaią [errata zmienia: náśmiewa] z ciebie z kobietámi *CiekPotr* 33.

W połączeniach szeregowych (6): *KrowObr* 125v, 161, 177, 177v, 179; á o Niebiełkich rzeczách nic thákowego wierzyć nie mamy/ ále iefzcze s tych rzeczi [...] mamy gánić/ gardzić/ na ftronę odrzucác/ y náśmiewać fye iákoby z rzeczi nieprawdźiwych? *LeovPrzep* a3v.

W charaktery stycznych połączeniach: naśmiewać się mówiąc (2), *rzekąc* (3); *mowie naśmiewając się* (8), *rzec*; *rad się naśmiewać*; *naśmiewać się ustawicznie*.

Zwroty: »naśmiewać się [z kogo] jako z błáźna, wiły« [szyk zmienny] (2:2): Gdy go od Heroda wiéłtz mieli/ wflytcy fię s niego z przykázaniá Herodowégo/ iako z błáźna náłmiéwali *OpecŻyw* 122v; A tako fię na wfłelkim mieftzu s niego náłmiéwali/ iakoby z iakiégo wiły. *OpecŻyw* 122v, 110, 134v.

»naśmiewać się [z kogo] jako chcieć« (1): ij między oczy pięściami bili/ náłmiewaiątz fię s niego iako iedno chcieli. *OpecŻyw* 115.

»jeden ku drugiemu náśmiewać się« (1): Ci ktorzy mnie próżno wżgardzili á oczyma na mię wskiwaią [*Ps* 34/19] (*koment*) Czulfz ieden ku drugiemu náłmiewaiącz fię ze mnie. *WróbŻołt* L8.

»jeden náśmiewać się z drugiego« = *alius alium ridet* *Mącz* (2): Bo wieć tego wiele bywa Iż fię wiecz ieden náłzmiewa. Z drugiego/ gdy czo zlye kupi Mowiác mu/ czemus tak głupi. *RejKup* e3v; *Mącz* 7a.

»naśmiewać się aż do zęb« (1): Satyrice, Vřágáýác/ náłmiewáýác fię aż do zęb/ ná oczy wyrzucáýác. *Mącz* 369d.

Szeregi: »naśmiewać się, bluźnić« (1): licemiernicy fniego fię náłmiéwali/ żydowie go bluznili *OpecŻyw* 145v.

»kotować a náśmiewać się« (1): Przy czym kotuyá á náłmyewáýą fię z literaków thych zwłáłfczá ktorzy fię álbo ženą/ albo w yaki ftan gołpodárny vdádzą *GliczKsiąż* G7.

»naśmiewać się i uráć« (1): [*Maryja*] plakala/ bo flyfála teten miłtrzew żydowłkich ij duchownych [...] ktorzy fię wflytcy z iéy milégo fyna náłmiéwali/ ji boftwu iego náłwiefłfému vřágali pluiątz w iego fwięt oblicze *OpecŻyw* 113v.

Synonimy: błaźnić, lżyć, nagrawać, nagrawać się, natrzęsać się, sromocić, szydzić, urągać.

Formacje współrzędne cf ŚMIAĆ SIĘ.

Cf NAŚMIEWANIE, NAŚMIEWANY

AS